

Mansikka

Toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2026

1. Yleistä

Kehittämisyhdistys Mansikka ry:n johtavana ajatuksena on paikallinen kehittäminen elämisen, asumisen ja elinkeinoelämän mahdollisuuksia tukemalla. Keskeisimmät arvomme ovat paikallisuus, yhdessä tekeminen, ihmisläheisyys ja avoimuus. Mansikka ry:n toiminta-alueeseen kuuluvat Pohjois-Savon eteläisimmät ja lounaiset kunnat: Suonenjoki, Tervo, Vesanto, Rautalampi, Leppävirta ja Varkaus. Toimialueella asuu noin 42 000 asukasta (31.12.2022).

Mansikan toiminta-alueen vahvuuksia ovat puhdas luonto, vahva elintarviketeollisuus ja erikoiskasvinviljely sekä maaseutukulttuuri ja yhteisöllisyys. Alueen haasteita ovat olleet väestön ikääntyminen ja muuttotappio sekä työvoiman saanti. Viime vuosina maailmaa ja yhteiskuntaa ovat myllertäneet monet muutokset, kuten korona, Ukrainan sota sekä siitä seuranneet energiakriisi ja kustannusten nousu.

Vuonna 2026 jatketaan 2023 alkanutta Leader-rahoituskautta. Tukien kysyntä on ollut edellisinä vuosina vilkasta ja myös vuodesta 2026 odotetaan vilkasta tukihakemusten käsittelymäärissä. Vuonna 2025 tukihakemusten määrä oli ennätyksellisen suuri, mutta edelleen hakemusten koko erittäin pieni. Jatketaan edelleen alueen toimijoiden aktivointia suunnittelemaan vaikuttavampia hankkeita.

Kaikessa maaseuturahoituksen kehittämisessä on entistä vahvemmin painotettuna ilmasto- ja ympäristövaikutusten hallinta. Korkeat korot ja epävarmat talousnäkymät heijastuvat yritysten kehittämistöön heikentävästi. Lisäksi korkeat korot ja yleinen pankkirahoituksen kiristyminen voivat hidastaa yritysten kehittämistavoitteiden toteuttamista. Yhdistyspuolella kysynnän odotetaan olevan vilkasta aikaisempien vuosien tapaan. Varkauden osalta odotetaan paljon uusia toimijoita ja ideoita kaupunkialueelta, joka on nyt uutena mukana koko alueeltaan Leader-ohjelmassa.

Mansikan jäsenmäärässä ei odoteta vuonna 2026 suuria muutoksia.

Mansikan taloudellinen tilanne on erittäin hyvä. Oman pääoman tilanne on hyvä.

2. Leader-toiminta

Vuonna 2026 toteutetaan paikallista Siemenistä hedelmiin -kehittämisstrategiaa. Strategialle on myönnetty vuosille 2023–2027 yhteensä 3,4 milj.€, josta hankerahoituksen osuus on 2,6 milj.€ ja toimintarahana osuus 800 000 €. Strategian painopisteet ovat

1. Elinvoimainen maaseutu – Muuta takaisin elämään
2. Vahvat ja kehittyvät yritys ympäristöt
3. Uudistuva ja kestävä yhteiskunta
4. Älykäs tulevaisuus

Lisäksi strategiaan on kirjattu kehittämisen teemakokonaisuuksina Nuoriso-Leader, Älykkäät kylät, Ikä-Leader ja Kansainvälisyys. Näille kokonaisuuksille on asetettu tavoitteita sekä sisältöjä, joita voidaan toteuttaa strategian painopisteiden alla. Nuorisoon ja ikäihmisiin kohdistetaan erityistä huomiota strategian toteuttamisessa.

Vuodelle 2026 Leader-rahoituksen myöntövaltuus on noin 400 000 €, lisäksi vuodelta 2025 on siirtyvää myöntövaltuutta noin 86 000 €. Lisäksi Mansikka ry on hakenut Leader-rahoituksen lisäkehystä vuosille 2026-2027 yhteensä 300 000 €.

3. Oma hanketoiminta ja aluekehittäminen

Mansikka ry toimii alueella ei pelkästään kehittämisen rahoittajana vaan myös tarvittaessa kehittäjänä. Tästä on hyviä esimerkkejä aikaisemmilta vuosilta mm. nuorten yrittäjyyskokeilujen ja verkostoitumisen tukeminen sekä nuorten yrittäjien näkyvyyden lisääminen Start-Up! Nuori -hankkeella, ja paikalliskehittäminen osallisuutta ja vaikuttamista lisäämällä Osallisuudella uusia palveluratkaisuja ja hyvinvointia Pohjois-Savoon (OSPA) -hankkeella. Mansikka ry toteuttaa kehittämishankkeita, mikäli alueelta nousee esiin kehittämistarpeita ja valmista asiantuntijaorganisaatiota ei ongelman ratkaisuun ole käytettävissä. Mansikka ry seuraa aktiivisesti myös muita kuin maaseuturahaston rahoitusvälineitä ja hakee alueelle kehittämisrahoitusta. Tavoitteena on verkostoitua tehokkaasti alueen muiden toimijoiden ja rahoittajien kanssa. Ulkopuolisen rahoituksen määrän nostaminen yhdistyksen toiminnassa on tärkeä asia ja tavoitteena on jättää vähintään 1 hakemus muihin rahastoihin toimintavuoden aikana. Vuonna 2026 toiminnassa olevat Mansikan hallinnoimat hankkeet:

- Tietoa verkoista – 1.5.2025 – 30.6.2027
- Yhteistyötä ja kumppanuuksia - 1.8.2025-30.4.2026
- Meidän kylä, meidän maailma – 1.10.2025-31.12.2027

Lisäksi Mansikka on osatoteuttajana SavoGrow Oy:n hallinnoimassa GreenSavo – ilmasto- ja ympäristötekoja yhdessä -hankkeessa (1.12.2025-31.12.2027).

4. Toiminnan kehittäminen ja laatutyö

Mansikka ry:ssä ei ole valmistelussa sääntömuutoksia tai ohjesääntöjen muutoksia vuodelle 2026.

Mansikka toteuttaa vertaisoppimista ja tiedonvaihtoa muiden Leader-ryhmien kanssa, kuten Kalakukko, Ylä-Savon Veturi, Leader Silmu ja Elävä Kainuu.

Toiminnan kehittämiskohteet vuodelle 2026

- Yleishyödyllisen hankerahoituksen kohdentuminen: Hallitus seuraa ja tarvittaessa tekee linjauksia rahoituskehityksen painotuksista (esimerkiksi painopisteen 1 rajoittaminen, teemahaut ilmasto- ja ympäristöteemaan ja/tai digiteemaan)
- Jäsenhankintakampanja: Henkilöjäsenyyden maksuttomuus, mahdollisuus päästä matalalla kynnyksellä mukaan toimintaan
- Kuntayhteistyö: Kuntapalaverin teemaksi kuntayhteistyön kehittäminen, mitä, kenelle ja milloin – sovitaan kuntayhteistyön muodoista
- Viestinnän strateginen suunnittelu

5. Hallinto

Mansikka ry:n sääntömääräinen kokous järjestetään sääntöjen mukaisesti toukokuun loppuun mennessä.

Yhdistyksen tilintarkastus on kilpailutettu keväällä 2025 ja vuosikokouksessa valittiin tilintarkastaja vuosille 2025–2027 (tarkastukset vuosina 2026-2028).

Leader-ryhmien hallitukset muodostetaan kolmikantaperiaatteella: edustettuna ovat maaseudun asukkaat sekä kuntien, elinkeinoelämän ja järjestöjen edustajat. Vuosikokous valitsee yhdistyksen hallituksen kolmikantaperiaatteen mukaisesti: hallituksessa on oltava kolmasosa yhteisöjen ja yritysten (yli 10 vuosityöpaikkaa), kolmasosa alueen asukkaiden ja kolmasosa paikallisen julkisen hallinnon edustajia. Hallitukseen kuuluvat puheenjohtajan lisäksi vähintään viisi (5) ja enintään yksitoista (11) jäsentä sekä heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Erikseen valittavan puheenjohtajan tulee edustaa yhtä kolmesta mandaatista ja hänet voidaan valita minkä (toimialueen) kunnan alueelta tahansa. Hallituksen puheenjohtajaksi voidaan valita sama henkilö yhtäjaksoisesti enintään neljänä vuotena. Varsinaiseksi jäseneksi ja varajäseneksi valitaan henkilöt kolmeksi vuodeksi kerrallaan siten, että heistä on erovuorossa vuosittain kolmannes. Erovuoroista jäsentä ei voida valita uudelleen ennen kuin erovuoroisuudesta on kulunut vähintään vuosi. Hallitus pyritään muodostamaan siten, että jokainen toiminta-alueen kunta on mahdollisimman hyvin edustettuna. Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan. Hallituksen kokouksia järjestetään tarpeen mukaan, noin 8 kertaa vuodessa, joka on kaksi kokousta enemmän kuin aikaisemmin. Aiempaa tiiviimmällä kokoustahdilla pyritään tukihakemusten nopeampaan hallituskäsittelyyn vireilletulon jälkeen.

Hallitukseen voidaan valita nuorisojäsen, joka valitaan vuosittain kiertävän kunta/alue-edustuksen mukaisesti. Jos ehdokkaita ei ole tai vuosikokous näin esittää, voidaan nuorisojäsen jättää valitsematta. Nuorisojäsenen tulee olla 18–30 –vuotias ja hänen on asuttava edustamansa kunnan alueella. Nuorisojäsenellä on osallistumis- ja puheoikeus hallituksen kokouksissa, mutta ei äänioikeutta. Vuonna 2025 hallitukseen ei valittu nuorisojäsentä. Vuonna 2022 käynnistettiin Mansikan Nuoriso-Leader -ryhmän toiminta. Nuoriso-Leader -vaikuttajaryhmään kuuluu 7 nuorta Mansikan alueen kunnista. Ryhmä mm. käsittelee Nuoriso-Leader-rahoitushakemukset ja antaa hallitukselle lausunnon nuoria koskevien Leader-hankkeiden hankesuunnitelmista.

6. Yhdistyksen resurssit

Mansikka ry:ssä työskentelee toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa kokoaikaisina toiminnanjohtaja ja hankeneuvoja. Toiminnanjohtaja vastaa yhdistyksen toiminnasta ja hallinnosta sekä toimii hankkeiden suunnittelu- ja valmistelutehtävissä. Toiminnanjohtaja esittelee hankkeet työryhmissä, hallituksessa sekä toimeenpanee hallituksen päätökset. Hän valmistelee myös muut hallituksen päätöstä vaativat asiat. Hankeneuvoja ohjaa ja neuvoo hankkeiden toteutusta. Hänen tehtäviinsä kuuluu mm. tuenhakijoiden aktivointi ja neuvonta, rahoitettujen hankkeiden hallinto- ja maksatusneuvonta, hankkeiden raportointien ja maksatushakemusten seuranta ja käsittely sekä yhdistyksen taloushallinto. Lisäksi tehtäviin kuuluu yhdistyksen toiminnasta tiedottaminen sekä ohjelman toteuttamiseen osallistuminen yhdessä toiminnanjohtajan kanssa.

Mansikka ry:ssä työskentelee määräaikaisissa työsuhteissa hankkeiden tilanteen mukaan vaihteleva määrä työntekijöitä. Alkuvuodesta 2026 Mansikassa työskentelee viisi määräaikaista työntekijää. Rekrytointeja ei ole käynnissä.

7. Edustukset

Mansikka ry:llä on edustus seuraavissa ryhmissä.:

- Itä-Suomen kalatalousryhmän seurantaryhmä: Kaikki toiminnanjohtajat

Pohjois-Savon Leader-ryhmillä on edustukset seuraavissa ryhmissä. Edustus on kiertävä ryhmien kesken:

- Pohjois-Savon kylät hallitus: Marjukka Vaahterasaar/ Kalakukko, varalla Jaana Paananen
- Pohjois-Savon järjestöneuvosto: Marjukka Vaahterasaari/ Kalakukko
- Itä-Suomen kalatalousryhmän jaosto: Risto Husu/ Mansikka ry

Lisäksi PohjoisSavon kylät ry:n ja Suomen kylät ry:n vuosikokouksiin on valtuutettu edustaja käyttämään Mansikka ry:n päätösvaltaa kokouksissa.

8. Yhdistyksen viestintä

Mansikan käytössä olevan viestintäkanavat ovat nettisivut (www.mansikkary.fi) sekä säännöllisesti lähetettävät sähköiset uutiskirjeet. Lisäksi Mansikka ry:llä on sosiaalisen median tili Facebookissa ja Instagramissa. Pohjois-Savon Leader-ryhmillä on yhteinen YouTube-tili.

Viestinnässä tehdään yhteistyötä edelleen muiden Pohjois-Savon Leader-ryhmien kanssa sekä ELY-keskuksen kanssa. Viestinnässä painotetaan ohjelmakauden alussa aktivointiviestintää.

9. Loppulause

Vuonna 2026 rahoitusta on käytettävissä aiempia vuosia vähemmän. Haetaan Leader-rahoituksen lisäkehystä alkuvuodesta 2026 lisärahoitukseksi vuosille 2026 ja 2027. Leader-rahoituksen osalta painotetaan uusien toimijoiden ja uusien hankeideoiden aktivointia. Kysyntä Leader-tuille on ollut vilkasta, joten odotamme paljon hyviä kehittämisideoita ja -hankkeita alueelta, joilla rahoituskausi ja alueen kehittäminen jatkuu vilkkaana.

10. Talousarvio vuodelle 2026

2026 TALOUSARVIO KEHITTÄMISYHDISTYS MANSIKKA			
Käytettävissä oleva myöntövaltuus vuonna 2026:		557 000 €	
	€		€
TULOT		MENOT	
Leader-rahoitus			
EU+Valtio 80 %	445 600	Yritystuet 50 %	278 500
Kunnat 20 %	111 400	Hanketuet 50 %	278 500
	480 000 €		480 000 €
Toimintaraha TUR (26.1.2023 - 31.12.2029)			
EU+Valtio 80 %	123 840	Palkat	108 200
Kunnat 20 %	30 960	Muut kulut	46 600
	154 800		154 800
Yhteistyötä ja kumppanuuksia (1.10.2025 - 30.4.2026)			
Leader-rah 100 %	16 422	Palkat	11 730
		Muut kulut	4 692
	16 422		16 422
Meidän kylä, meidän maailma (1.10.2025-31.12.2027)			
Leader-rah 100 %	78 400	Palkat	56 000
		Muut kulut	22 400
	78 400		78 400
GreenSavo - Ilmasto- ja ympäristyötä yhdessä (1.11.2025-30.8.2027)			
Maaseuturah EVK 100 %	48 510	Palkat	34 650
		Muut kulut	13 860
	48 510		48 510
Tietoa verkoista (1.5.2025 - 30.6.2027)			
Maaseuturah EVK 100 %	132 755	Palkat	94 825
		Muut kulut	37 930
	132 755		132 755
Yhdistystoiminta			
Jäsenmaksut	2 170	Ostopalvelut	1 620
Muut tulot	0	Muut kulut	550
	2 170		2 170
	Yhteensä		Yhteensä
	913 057		913 057
Korjaus hankkeiden EU+valtio pois	467 457		467 457